

dobi obeh teh glasov najbolj primerjeno. Zakaj natura in malarija nas učite, da so sisljavni glasovom, saj enojnim, okrogle ali zasukane pismenke najbolj prilične; če se pa terdi s piše s širji zasukano čerko, je tudi dosledno, da se glas mehkega s z mehko zasukano pismenko oznamuje, da tako že sama podoba pismenke na mečji ali terji glas opominja.

Od obravnave družih novih pismenk tukaj ne moremo obširno govoriti; le samo od trivlečne čerke **h**, katero tudi Francozi in Anglejci, in s pridanim **s** tudi Nemci za **š** rabijo, se nam potrebno zdi, tukaj odgovor dati, zakaj da smo jo namest bolj enojnih **II**. in **III**. preodmena v **I**. preodmen vzeli. Vzroki so ob kratkem ti: α) ker je čerka **š** **II**. preodmena, zlasti v pisanji nekoliko podobna čerki **č** **I**. preodmena in bi lahko pomoti priložnost dajala; β) ker čerka **š** **II**. preodmena, če je ravno lepa, vendar konec besed nima preveč lične staje; γ) ker je glas te čerke med vsemi drugimi soglasniki najširji, je tudi primerjeno, da je njega čerka najširja; δ) ker jo tudi nekteri drugi narodi za ta glas rabijo, kakor je bilo pred rečeno. — Vendar vsi ti razumi niso tako važni, da bi se ne mogla tudi čerka **II**. preodmena, ktera je slasti gladka in za pisanje lahka, namest nje v alfabet odvoliti.

Kako pa da se je dalje pri sestavi teh čerk tudi skerb imela za spominu bravcov, postavimo, kako da so bile iz tega nazira za enakošne glasove tudi enakošne čerke odvoljene, postavim za **lj**, **nj** itd.; kako pri čerkah šumljivega glasú, kar je bilo moč, podoba njih enojnega sislavnega obderžana; kako sploh za širjo izreko tudi širji, to je, okrogli ali zaviti vlekljeji čerk rabljeni itd. je bilo že nekoliko v prvem natisu te poskušnje opomnjeno in se najde obilniše zlagano v „Ankündigung“ itd.

e) Zadnjič se nam potrebno zdi, tukaj naravnost na znanje dati, da naš namen pri ti poskušnji ni: Slovencom priporočevati, da bi oni ta alfabet sami dovezli, in se s tem od drugih Slovanov, katerih jezik umejo, ločili. To bi vedi in modri ne prineslo nič dobička, ampak le zgubo. Da se umetnosti in znanja in z njimi omika in prebrisanost naroda na višjo stopnjo povzdigniti in k večji popolnosti dopeljati zamorejo, je treba veliko učencikov, to je, veliko pisavcov in tudi veliko bravcov. Koliko pisavcov in bravcov pa se more od samotnega majhnega naroda, ki je verh tega po alfabetu še od mnogih takih ločen, ki njegov jezik umejo, dočakovati!

Naš namen pri ti poskušnji je ob kratkem le-ta: z naznanilom domesticvni čerk za slovenski alfabet kratko razkazo ali poskušnjo (Probe) dati od vsoljnega alfabeta (Universal-Alfabet), ktereга smo že pred nekterimi leti spisali — po katerem bi zamogli vsi narodi, katerim bi dopadljivo bilo, svoje posebne glasove — ktere sedaj z sestavljenimi ali podvojenimi latinskimi čerkami pišejo — s prostimi in enojnimi, latinskemu alfabetu popolnoma enakoličnimi čerkami pisati; ali, kar bi še veliko imenitniše bilo, po katerim bi se vsi narodi, kakor so se v dovezmi učnostnega latinskega jezika in večidel tudi latinskega alfabeta zedinili, zamogli tudi v dovezmi domesticvneга latinskega alfabeta zediniti, in se po tem takem skoz in skozi ravno tistega enojnega pravopisa poslužiti. Glej našo „Ankündigung Seite 33—34“. To je po našem doziru namen vsoljnega alfabeta. Kako velike bi bile koristi, ktere bi se z njega dovezmo dosegle, vsak lahko zapopade, kateri v teh rečeh kaj sprevida ima. Ali je pa upati, da se bo to kterikrat zgodilo, ali morebiti saj pri takih narodih, kateri eden družega jezik umejo, kaj enacega doseglo, zamore le tisti vediti, kateri ključ prihodnosti v svoji roki ima. — Vsoljni alfabet ponudi pripravo k temu; ali pa pridejo kdaj mojstri, kateri bi jo hotli čislati in rabiti, je prašanje domoljubnega odgovora. Tistim, katerim morebiti nobena čerka tega alfabeta ne bo dopadla, tudi vsoljni alfabet ne bo mogel nič boljšega podati; tem pa, katerim bodo morebiti

saj nektore čerke po volji, bo pot odperta, vse za svoj jezik potrebne čerke v njem dobiti, ali pa si tudi po svojem lastnem sladu nove znati. Zakaj razodete in dodane bodo temu alfabetu tudi splohne zakonila ali postave analitike in sintetike latinskega alfabeta, po katerih so bile vse čerke vsoljnega alfabeta najdene, in s katerih pomočjo se zamorejo milijoni in bilijoni(?) vedno novih čerk znati, ktere so vse latinskemu alfabetu enakolične, in po vzoru (Muster) najširje latinske čerke **m** nobena čez tri vlekljeje obstoječa.

Imenovani vsoljni alfabet, kateri v skupnosti iz deseterih, po redu latinskih čerk zverstenih, alfabeta obstoji, bo z analitiko in sintetiko vred pod imenom „Allgemeines slawisches und Universal-oder Weltalphabet“ ob svojem času v ljubljanskem muzeji dobiti, in ko bi se kaka želja po njega sprejemi oglasiti utegnila, tudi oddati.

V Ljubljani 8. listopada.

Trije lévi.

Po ruskem „Три лѣва“ Dimitrijeva.

Njega Velícastvo, lev silni, car zverin,
Skončal se je.

Narod v posvetovanje zbral se je,

Kter bi — med tremi — njega sin

Imel naslednik biti krone. —

„Jez!“ — sin je starši govoril

„Jez bom predélal narod v ljubljencia Belone*.)“

„Jez bom bogátil ga“, je srednji besedil.

„Jez bi ljubezen mu delil“,

Jemlajši djal, nedolžen kakor zora. —

In vladika ga zvolijo glasovi zbora.

Odrezki.

Dragi Matija! pozno imamo že jesen, v kateri se je zlasti prejšne dni vse gibalo na polji bogato z mnozimi sadeži obloženem, na katerem se je bilo zanimivo sprehajati, kajti mlado in staro je, spravlja je tukaj in tamkaj veselega serca s plodljivih njiv sadeže raznih rastlin na voz in v kozolce, človeka še bolj razveseljevalo kot spomladno cvetje, ki navadno le pogled oživlja in se urno osuje; gospodarstvo jesensko ga pa s smehljajočo nado navdaja, da toče, slane in družih uim je že v hramih cele kupe zavarovanega živeža, ki ga bo silnega glada v merzli zimi varoval. Jako razveseljujejo človeka o jasnih večerih sprehajajočega z dišečo mervo natlačeni se tresijoči vozovi, za kterimi pridne ženice in čversti kosci koračijo — dijaka pa še bolj zauzema naravni hram z drevesa, ki je pa v obče dvojin: za Dolenca je tergatev v vinogradih veselje največe, za Gorenca pa, ko jabelka, hruške, tepke trese, nič ne porajta je, ako mu kako jabelko na smerček priletí, da le mošt domači serka in rezne in peneče jabelka hrusta. Vem sicer, Matija, da, bivajoč v posredji obeh, ne vživaš enacega veselja; vem pa, da imaš priložnosti, če ravno ne gorenskih in podgorskih, okusne jabelka sploh hrustati; vem tudi, da se ti dobro prilegajo; ne vem pa, če ti pridejo srečne leta prve mladosti tvoje na misel, ko so ti mati iz terga pridši polne žepe jabelk za pol krajcarja natlačili, in si jih skoro cele po ulicah metal? Nič drugači bile so leta, da se je polno debelih obrezkov po tleh valjalo, ker sadja bilo je skoraj da ne zastonj; zdaj pa — v dragini so tudi otroci varčni, da še peške spravljajo in prodajajo — da dalje ne besedujem, „odrezki“ so v sedanji dóbi v časti. Jako gosposko je, pol jabelka zavreči; toraj mislim, da vsled tega tudi mojih „odrezkov“ ne boš odvergel. Hočem ti jih nekaj poslati, se vé, da se ti sam povabim z njimi na božične kolone; če bi jih pa še drugi vohali in bi jim po kislini dišali, naj si mislijo, da jih s črnilom zalite iz črnilnika zajemam, pa tebi pošiljam; al častitim bravcom „Novic“

*.) Belona — boginja vojske ali bojev.